

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

Linhartova cesta 7a, 1000 Ljubljana

T: 01 444 05 88

E: gp.irssol@gov.si

www.irssol.gov.si

**LETNO POROČILO
INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA
ŠOLSTVO
ZA LETO 2023**

Ljubljana, junij 2024

1	Uvod.....	4
2	Organiziranost	5
2.1	Kadri	5
2.1.1	Zaposlitve	5
2.1.2	Pripad zadev na posameznega inšpektorja.....	5
2.1.3	Izobraževanje	5
2.2	Pogoji za delo	5
3	Dejavnost inšpektorata.....	6
3.1	Skupne naloge	6
3.1.1	Pristojnosti inšpekcijskega organa	6
3.1.2	Pristojnosti prekrškovnega organa	6
3.1.3	Temeljna področja nadzora organa	6
3.1.4	Druge aktivnosti organa	6
3.1.5	Informacije javnega značaja	7
3.1.6	Delo na črno.....	7
3.1.7	Preventivni ukrepi	7
3.2	Inšpekcijsko delo	8
3.2.1	Pobude.....	8
3.2.2	Inšpekcijski postopki	15
3.2.2.1	Redni nadzori	15
3.2.2.1.1	Področja nadzora	15
3.2.2.1.2	Ugotovljene kršitve in ukrepi	16
3.2.2.2	Izredni nadzori	17
3.2.2.2.1	Ugotovljene kršitve.....	18
3.2.2.2.2	Izvedenci	19
3.2.2.2.3	Ukrepi inšpektorjev.....	20
3.2.3	Prekrškovni postopki.....	21
3.2.3.1	Realizacija.....	21
3.2.3.2	Ugotovljeni prekrški in prekrškovni ukrepi	21
3.2.3.3	Sodno varstvo.....	22
3.2.3.4	Izterjava glob	22
3.2.3.5	Prekrškovni postopki zaradi neobiskovanja pouka.....	22
3.2.4	Sklepne ugotovitve	24

Kratice (oznake), ki so uporabljene v besedilu, preglednicah in grafih:

ZSoll: Zakon o šolski inšpekciji

ZIN: Zakon o inšpekcijskem nadzoru

ZP-1: Zakon o prekrških

ZUP: Zakon o splošnem upravnem postopku

ZOFVI: Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja

ZVrt: Zakon o vrtcih

ZOsn: Zakon o osnovni šoli

ZUOPP: Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami

ZŠolPre-1: Zakon o šolski prehrani

ZOOMTVI: Zakon obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju

ZOPOPP: Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami

ZGla: Zakon o glasbenih šolah

ZPSI-1: Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju

ZGim: Zakon o gimnazijah

ZIO-1: Zakon o izobraževanju odraslih

ZVSI: Zakon o višjem strokovnem izobraževanju

ZPDZC-1: Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno

ZVarD: Zakon o varstvu pred diskriminacijo

ZDIJZ: Zakon o dostopu do informacij javnega značaja

ZVOP-1: Zakon o varstvu osebnih podatkov

ZJU: Zakon o javnih uslužbencih

ZJF: Zakon o javnih financah

ZKnj-1: Zakon o knjižničarstvu

ZMed: Zakon o medijih

ZPND: Zakon o preprečevanju nasilja v družini

ZVPNPP: Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami

MVI: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

MJU: Ministrstvo za javno upravo

MDDSZ: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

IJS: Inšpektorat za javni sektor

Inšpektorat: Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo

IRSD: Inšpektorat Republike Slovenije za delo

KPK: Komisija za preprečevanje korupcije

VID: vzgojno-izobraževalno delo

LDN: letni delovni načrt

OPP: otrok s posebnimi potrebami

VRT: vrtec

OŠ: osnovna šola

OŠPP: osnovna šola s posebnimi potrebami

GŠ: glasbena šola

SŠ: srednja šola

GIM: gimnazija

SPSŠ: srednja poklicna in strokovna šola

DD: dijaški dom

ZOPP: zavod za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami

VSŠ: višja strokovna šola

IO: izobraževanje odraslih

RN: redni nadzor

IN: izredni nadzor

1 Uvod

Letno poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo in šport (v nadaljevanju: Inšpektorat) za leto 2023 je pripravljeno na podlagi 9. člena ZSoll in 10. člena ZIN.

Vsebuje naslednje elemente:

- prikaz pogojev dela Inšpektorata,
- podatke o opravljenih inšpekcijskih nadzorih na področju šolstva in športa,
- podatke o ugotovljenih kršitvah in izrečenih ukrepih ter odpravi nepravilnosti,
- poročilo o drugih dejavnostih Inšpektorata in
- sklepne ugotovitve z vidika spoštovanja zakonodaje.

Naloge, pristojnosti in delovne postopke Inšpektorata določajo naslednji zakoni in predpisi:

- ZSoll,
- ZIN,
- ZP-1,
- ZUP,
- zakonodaja s področja šolstva in
- zakonodaja drugih področij, ki določa posamezne nadzorstvene pristojnosti Inšpektorata.

Ob tem je potrebno poudariti, da je 1. 4. 2023 prišlo do organizacijske spremembe, in sicer je na podlagi spremembe Zakona o vladi in Uredbe organov v državni upravi prišlo do delitve Inšpektorata RS za šolstvo in šport, kot organa v sestavi Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Tako sta nastala dva nova organa v sestavi, in sicer Inšpektorat RS za šolstvo kot organ v sestavi Ministrstva za vzgojo in izobraževanje in Inšpektorat RS za šport kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Predmetno poročilo vsebuje zgolj podatke za področje šolstva od začetka leta 2023, saj bi v nasprotnem primeru lahko prišlo do podvajanja posameznih dejstev in okoliščin.

2 Organiziranost

2.1 KADRI

2.1.1 Zaposlitve

V Inšpektoratu je bilo ob koncu koledarskega leta 2023 zaposlenih skupaj 14 javnih uslužbencev. Opravljen inšpekcijski izpit ima 12 javnih uslužbencev. Tako smo vse delovne resurse, razen administratorke in sekretarke, usmerili v reševanje upravnih, inšpekcijskih in prekrškovnih zadev.

Zaradi majhnega števila zaposlenih ni mogoče zagotoviti specializacije inšpektorjev po posameznih področjih. Ob tem moramo opozoriti tudi na dejstvo, da je povprečna starost inšpektorjev skoraj 48 let, pri čemer sta dve zaposlena stara 60 in več let, kar v določenem delu pomeni tudi večje število odsotnosti, in sicer tako zaradi večjega števila letnega dopusta kot tudi povečane možnosti bolniškega dopusta.

Glede na zmeraj bolj kompleksne pobude, prav tako pa tudi zaradi zelo kompleksne zakonodaje, razvejanih področij nadzora, vse zahtevnejših inšpekcijskih postopkov, ocenjujemo, da je nujno potrebno okrepiti število inšpektorjev in drugih upravnih delavcev (svetovalcev).

Na Inšpektoratu prav tako primanjkuje strokovnega kadra za izvajanje upravno-pravnih, finančnih, analitičnih in drugih skupnih nalog, ki bi pripomogle k učinkovitejšemu delu organa in sistema nasploh. Zadevo sicer urejamo v okviru upravne zanke, vendar to za inšpektorje pomeni še dodatno obveznost. ZSoll npr. določa, da naj bi nadzor v vrtcih in šolah praviloma opravili vsako peto leto, vendar je to zaradi zgoraj navedenega dejstva nemogoče izvesti. V tem okviru je namreč potrebno razumevanje, da so redni pregledi namenjeni pregledu stanja na posameznem področju, v smislu doprinosa k razvoju in kakovosti sistema.

2.1.2 Pripad zadev na posameznega inšpektorja

Upoštevajoč inšpektorje, ki so v letu 2023 dejansko vodili inšpekcijske postopke (11 inšpektorjev za šolstvo), je vsak inšpektor za šolstvo v povprečju vodil 150 zadev.

2.1.3 Izobraževanje

Zaposleni so se izobraževali skupaj 74 dni, kar znese na zaposlenega 5,7 dni. Področja izobraževanj so se nanašala na vprašanja izvajanja inšpekcijskega nadzora in vprašanja glede zagotavljanja znanja in kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja. Na področju inšpekcijskega postopka smo imeli ciljno usmerjeno izobraževanje, v smislu poenotenja praks in posebnosti na področju šolske zakonodaje. Dejansko pa smo izvedli več internih usposabljanj v smislu strokovnih razprav.

2.2 POGOJI ZA DELO

Inšpektorat uporablja poslovne prostore, ki so v lasti Republike Slovenije, pri čemer jih upravlja MJU. Prostori zadoščajo in ustrezajo potrebam dela. Vendar pa od julija 2023 ne moremo uporabljati 2 pisarn, v kateri je povečana vlažnost in plesen, kar v trenutni situaciji pomeni, da smo morali organizacijsko spremeniti prostore, ki so namenjeni drugim funkcionalnostim (npr. sejna soba, arhiv), v pisarne. Le-to pa pomeni na drugi strani neučinkovitost in druge težave, ki vplivajo na procese in kvaliteto dela.

V letu 2023 smo nadaljevali s posodobitvijo dela tehnično-informacijske opreme, istočasno pa smo nadgrajevali nov informacijski sistem.

3 Dejavnost inšpektorata

3.1 SKUPNE NALOGE

Inšpektorji v inšpekcijskih postopkih po uradni dolžnosti opravljajo nadzor nad zakonitostjo dela oz. spoštovanjem predpisov na področju vzgoje in izobraževanja pri zavezanecih, in sicer nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov in aktov, ki urejajo organizacijo in opravljanje dejavnosti VI, ki jo opravljajo vrtci, osnovne šole, glasbene šole, nižje in srednje poklicne šole, srednje tehniške in strokovne šole, gimnazije, višje strokovne šole, zavodi za usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, domovi za učence in dijaški domovi, organizacije za izobraževanje odraslih ter zasebniki, ki izobražujejo po javno veljavnih programih.

Istočasno pa izvajamo prekrškovne postopke kot pooblaščen uradne osebe na podlagi ZP-1.

3.1.1 Pristojnosti inšpekcijskega organa

Nadzor na področju šolstva se opravlja na podlagi pristojnosti, določenih v ZSoll in ZIN ter materialnih prepisih. Inšpekcijski nadzori se opravljajo kot redni, izredni in ponovni. V postopkih, ki se nanašajo na posebna strokovna znanja, sodelujejo tudi izvedenci.

V primeru ugotovljenih kršitev predpisov in nepravilnosti inšpektorji ukrepajo v skladu z zakonskimi pooblastili. Organizacija, področja nadzora in pristojnosti šolske inšpekcije so določeni z ZSoll, če pa določena vprašanja niso urejena v ZSoll, se subsidiarno uporablja ZIN. Glede vseh postopkovnih vprašanj, ki niso urejena z ZSoll, ZIN ali v materialnih prepisih, se uporablja ZUP.

3.1.2 Pristojnosti prekrškovnega organa

Na podlagi ZP-1 inšpektorji kot pooblaščen uradne osebe vodijo prekrškovne postopke, ki se uvedejo zoper storilce ob ugotovitvah kršitev, ki so v zakonih opredeljeni kot prekrški, za katere je predpisana globa. Prekrškovni postopki se uvedejo na podlagi inšpekcijskega postopka ali na podlagi pisnega predloga oškodovanca (oškodovanec je npr. zakoniti zastopnik otroka), državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti (predlagatelj po 50. členu ZP-1). V prekrškovnih postopkih se na podlagi ZP-1 izrekajo različni prekrškovni ukrepi, kot so: opozorilo, opomin in globa, plačilni nalog za stroške postopka ali obdolžilni predlog sodišču.

3.1.3 Temeljna področja nadzora organa

Temeljna področja nadzora šolske inšpekcije po ZSoll so:

- izpolnjevanje pogojev za opravljanje VI dejavnosti,
- organizacija VI dela,
- uresničevanje pravic in dolžnosti udeležencev VI (otrok, učencev, dijakov, študentov),
- uresničevanje ravnateljevih nalog,
- uresničevanje pravic in obveznosti strokovnih delavcev,
- vodenje pedagoške dokumentacije in izdajanje javnih listin,
- določanje višine prispevkov staršev in njihova poraba,
- uporaba učbenikov in drugo.

3.1.4 Druge aktivnosti organa

V okviru drugih aktivnosti Inšpektorata smo:

- zagotavljali dostop do informacij javnega značaja in do določenih dokumentov organa v skladu z določili ZDIJZ in ZVOP-1,
- posodobili kriterije za določitev prioritet dela Inšpektorata,
- pripravili osnutek novega Zakona o šolski inšpekciji in aktivno sodelovali s strokovnimi skupinami v zvezi s tem,
- izvajali svetovalno vlogo v zavodih v smislu predavanj o ugotovitvah Inšpektorata v inšpekcijskih postopkih,
- se udeleževali strokovnih posvetov s področja šolstva,

- aktivno sodelovali z MVI v smislu upravne zanke ter pri pripravi okrožnic,
- sodelovali z Zavodom RS za šolstvo in Šolo za ravnatelje v smislu izboljšanja sistemskih okvirjev,
- v skladu z Zakonom o ureditvi nekaterih vprašanj v zvezi z določenimi prekrški, storjenimi v času veljavnosti ukrepov zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19, smo začeli urejati ustrezne postopke za vrnitev sredstev,
- izvedli redne letne razgovore in ocenili delovno uspešnost inšpektorjev.

3.1.5 Informacije javnega značaja

V letu 2023 je Inšpektorat prejel 18 zahtev za posredovanje informacij javnega značaja. Dvema zahtevama je bilo v celoti odobreno, v 12 primerih je bil prosilcem omogočen delni dostop, v ostalih primerih pa so bile zadeve v celoti zavrnjene ali pa je bila sprejeta druga končna odločitev. Informacijskemu pooblaščenцу RS sta bili posredovani 2 pritožbi.

V preteklem letu sicer nismo imeli povečanega števila zaprosil, je pa dejstvo, da se še zmeraj pojavljajo enake osebe, ki zaprosajo za različne podatke in posredno dejansko zlorabljajo institut pridobitve informacij javnega značaja.

3.1.6 Delo na črno

V letu 2023 je Inšpektorat za šolstvo vodil 5 inšpekcijskih postopkov v zvezi z domnevnimi kršitvami zakonodaje s področja dela in zaposlovanja na črno.

Pobude v zvezi z delom na črno na področju šolstva beležijo pri:

- samostojnih podjetnikov ali pa pravnih osebah, ki opravljajo dejavnost varovanja predšolskih otrok oziroma programe za predšolske otroke na podlagi 34. člena ZOFVI;
- fizičnih osebah, ki na podlagi 24.a.člena ZVrt niso vpisani v register varuhov predšolskih otrok pri ministrstvu, pristojnem za predšolsko vzgojo oziroma opravljajo občasno varstvo otrok na njihovem domu brez upoštevanja predpisov, ki urejajo osebno dopolnilno delo.

V inšpekcijskih postopkih ni bilo izrečenih inšpekcijskih ukrepov, niti ni bilo izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih organa.

3.1.7 Preventivni ukrepi

Inšpektorat je v letu 2023 odgovoril na 1629¹ pisnih in ustnih vprašanj pobudnikov in novinarjev ter pripravil 15 različnih odgovorov in poročil za različne institucije (VČP, Policija, CSD...).

Vse leto smo vsak četrtek v času od 11. do 13. ure izvajali telefonske »svetovalne urice« za ravnatelje, istočasno pa smo tekom leta na 18 zavodih opravili neposredno usposabljanje in svetovanje v okviru ugotovitev inšpekcijskih postopkov ter varnega in spodbudnega učnega okolja. Sodelovali smo tudi na vseh posvetih MVI, kot tudi na posvetih različnih ravnateljskih združenj.

¹ 1242 telefonskih razgovorov; 355 pisnih vprašanj; 32 novinarskih vprašanj

3.2 INŠPEKCIJSKO DELO

Inšpektorji za šolstvo so v letu 2023 opravljali naloge v skladu s Programom dela Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo in šport za leto 2023 v delu, ki vsebuje načrt rednih inšpekcijskih nadzorov ter oceno pričakovanih izrednih in ponovnih inšpekcijskih upravnih postopkov ter prekrškovnih postopkov na področju šolstva.

Tabela 1: Načrt in realizacija dela organa na področju šolstva

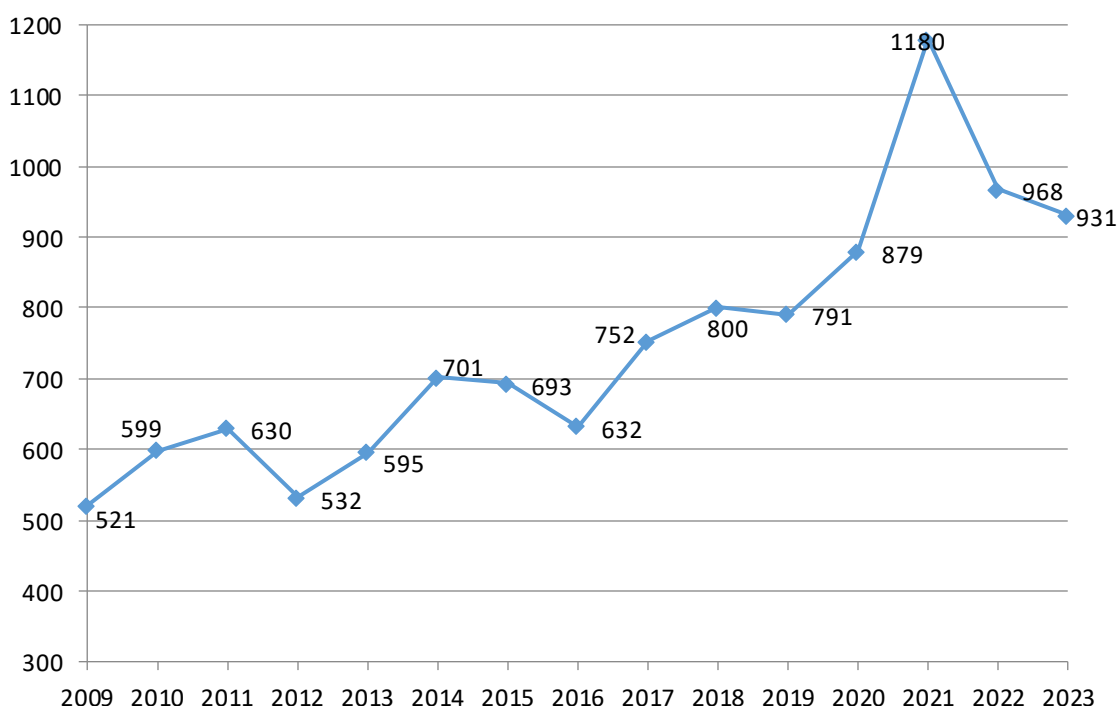
Postopki	Načrt 23	Real 23*
inšpekcijski	500	257
prekrškovni	150	230
Skupaj	650	487

*število na novo odprtih postopkov v letu 2023

Realizacija uvedbe skupnega števila inšpekcijskih upravnih in prekrškovnih postopkov za področje šolstva je bila za 25 % manjša od načrtovanega. Dejstvo je, da je k temu prispevala reorganizacija in priprava novih kriterijev za določitev izrednih in rednih nadzorov, ki smo jo pričeli izvajati v tretjem štirimesečju leta 2023 in gre za nov organizacijski vidik z namenom doprinosa h kakovosti šolske inšpekcije.

3.2.1 Pobude

Inšpektorat je v letu 2023 za področje šolstva prejel 931 prijav/pobud (v nadaljnjem besedilu: pobud), kar je 37 oz. 3,8 % manj kot let 2022, a še vedno več kot vsa leta pred letom 2021, ko je bilo veliko prijav vezanih na nespoštovanje ukrepov za preprečevanja in obvladovanja okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19.

Graf 1: Število pobud po letih za obdobje zadnjih 15 let

V obdobju zadnjih 15-ih let je sicer moč zaznati trend naraščanja števila pobud, se je pa število pobud v letu 2023 zmanjšalo glede na leto 2022 za 3,6 %. V letih, ko se je število prejetih pobud povečalo glede na predhodno leto, je bilo povečanje na letni ravni od 5,2 % (l. 2011) do 34,2 % (l. 2021). V letih, ko se je število prejetih pobud zmanjšalo glede na predhodno leto, je bilo zmanjšanje na letni ravni od

1,1 % (l. 2015 in 2019) do 18 % (l. 2022 (opomba: veliko zmanjšanje števila pobud v letu 2022 glede na predhodno leto je bilo posledica predhodnega velikega povečanja v času epidemije Covida-19 v letu 2021 glede na leto 2020, vendar pa število pobud po l. 2021 ostaja večje kot pred njim)). Vsebine prejetih pobud so iz leta v leto bolj obširne, nekaj pa jih je v delu ali v celoti posredovanih v pristojno obravnavo tudi drugim organom.

Po vsebinski proučitvi pobud je bila skladno s Kriteriji za določitev prioritet dela Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo in šport (v uporabi do 31. 3. 2023) oz. Kriteriji za določitev prioritet dela Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo (v uporabi od 1. 4. 2023) vsaki pobudi glede na področje domnevnih nepravilnosti dodeljena stopnja prioritete za uvrstitev v vrstni red obravnave oz. podana odločitev o tem, da pobuda prioritete nima, ker ne sodi v nadzorstveno pristojnost Inšpektorata oz. je že bila prejeta in prioriteta že določena.

Ker je v večini pobud navedenih pobud več domnevnih nepravilnosti, ki lahko sodijo na več različnih področjih, je stopnja prioritete določena glede na področje z najnižjo prioriteto. Nižja prioriteta pomeni bolj prednostno obravnavo.

Tabela 2: Določitev stopnje prioritete za uvrstitev v vrstni red obravnave pobud, prejetih v letu 2023

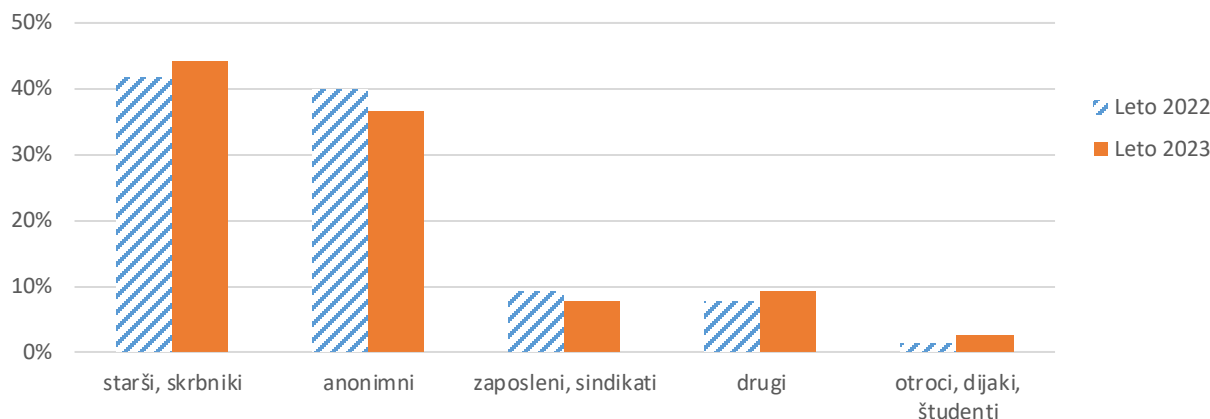
Stopnja prioritete	Št. prijav
1.prioriteta	120
2.prioriteta	129
3.prioriteta	115
ni prioritete	567
Skupaj	931

Pobude so pretežno podajali pobudniki, ki jih predvideva 11. člen ZSoll.

Tabela 3: Porazdelitev pobud glede na vrsto pobudnika

Vrsta pobudnika	Leto 2023	Leto 2022
starši, skrbniki	412	404
anonimni	340	386
zaposleni, sindikati	71	90
drugi	85	74
otroci, dijaki, študenti	23	14
Skupaj	931	968

Delež anonimnih pobudnikov je v letu 2023 znašal 36,5 %, kar je nekaj manj od povprečja zadnjih 10 let, ki znaša 39,3 % in se je tem času gibal od najmanj 33,4 % v letu 2016 do največ 50,1 % v letu 2021.

Graf 2: Primerjava deležev posameznih vrst pobudnikov

V letu 2023 se je delež posameznih vrst pobudnikov spremenil za največ tri odstotne točke. Povečal se je delež staršev za dve odstotni točki (iz 42 % na 44 %), drugih ter udeležencev izobraževanja za 1 odstotno točko (prvih iz 8 % na 9 % in slednjih iz 1 % na 2 %). Delež ostalih pobudnikov pa se je zmanjšal za tri odstotne točke pri anonimnih pobudnikih, in sicer iz 40 % na 37 % ter pri predstavnih zaposlenih za eno odstotno točko (iz 9 % na 8 %).

Ker je enaka pobuda istega prijavitelja lahko posredovana v reševanje tudi s strani drugega organa ali dopolnjena s strani istega pobudnika, so bile prijave razvrščene v 812 prijavnih zadev.

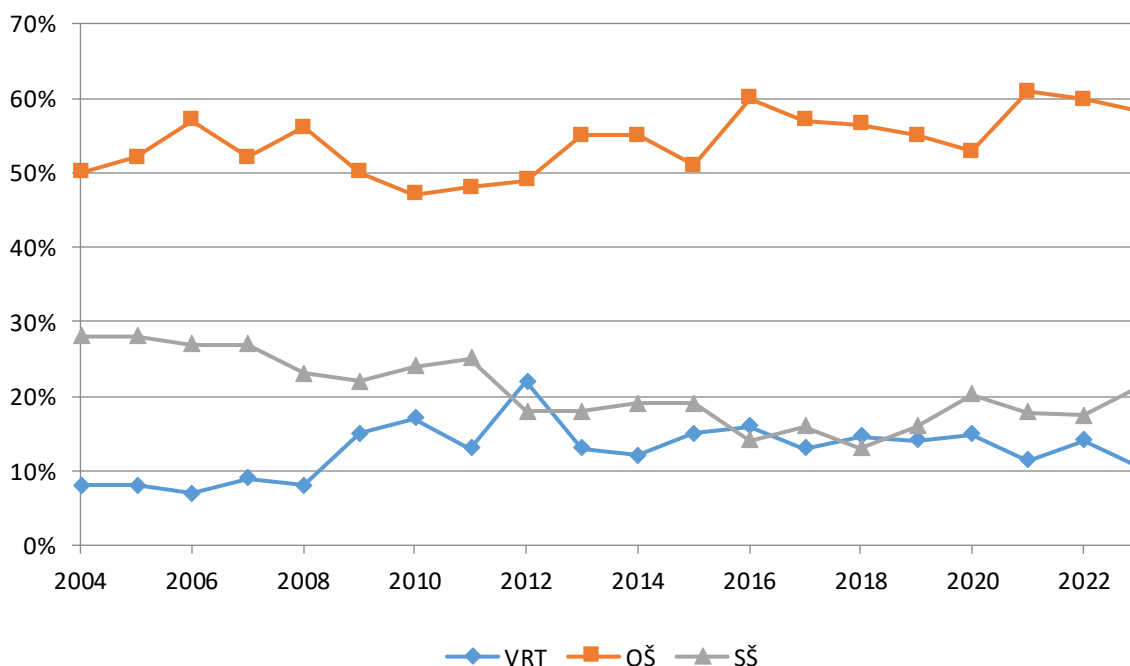
Pobude, ki so bile razvrščene v prijavne zadeve, so bile podane zoper različne vrste zavezancev, ki jih delimo po vrsti izvajanja VI programa oz. dejavnosti, ki jo opravljajo.

Tabela 4: Število prijavnih zadev glede na vrsto zavezancev v letu 2023 s primerjavo deleža posameznih vrst zavezancev med letoma 2023 in 2022

Zavezanec	Število	Delež [%] (leto 2023)	Delež [%] (leto 2022)
osnovna šola	473	58,3	59,8
srednja šola	171	21,1	17,4
vrtec*	85	10,5	14,0
ostalo	34	4,2	3,6
glasbena šola	14	1,7	1,0
osnovna šola za otroke s posebnimi potrebami	12	1,5	0,7
zavod za otroke s posebnimi potrebami	10	1,2	1,5
dijaški dom	5	0,6	0,6
organizacija za izobraževanje odraslih	4	0,5	0,5
varuh predšolskih otrok	3	0,4	0,4
višja strokovna šola	1	0,1	0,6
Skupaj	812	100	100

*Vrtec vključuje predšolsko vzgojo, ki jo izvajajo javni in zasebni vrtci kot matični javni vrtci, kot enota OŠ ali kot matični zasebni vrtci

Izmed 812 prijavnih zadev se jih je 729 oz. skoraj 90 % nanašalo na domnevne nepravilnosti v vrtcih, osnovnih ali srednjih šolah, kar je dve odstotni točki več od povprečnega deleža zadnjih 10 let, ki znaša 88 % in eno več od preteklega leta. V obdobju 20-ih let je trend gibanja deleža pobud za osnovne šole in vrtce rahlo naraščajoč, trend gibanja deleža pobud za srednje šole pa padajoč.

Graf 3: Dvajsetletno gibanje odstotka pobud za inšpekcijske nadzore v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah glede na vse prejete pobude

Vseh 812 prijavnih zadev se je nanašalo na domnevne nepravilnosti pri 444 različnih zavezancih za nadzor, pri čemer je med vsemi vrstami zavezancev skupaj 190 takšnih, zoper katere je bilo odprtih več prijavnih zadev. Med vrstami zavezancev z več prijavnimi zadevami je bilo 118 osnovnih šol, 42 srednjih šol in 18 vrtcev, ostali pa so bili iz drugih skupin vrst zavezancev.

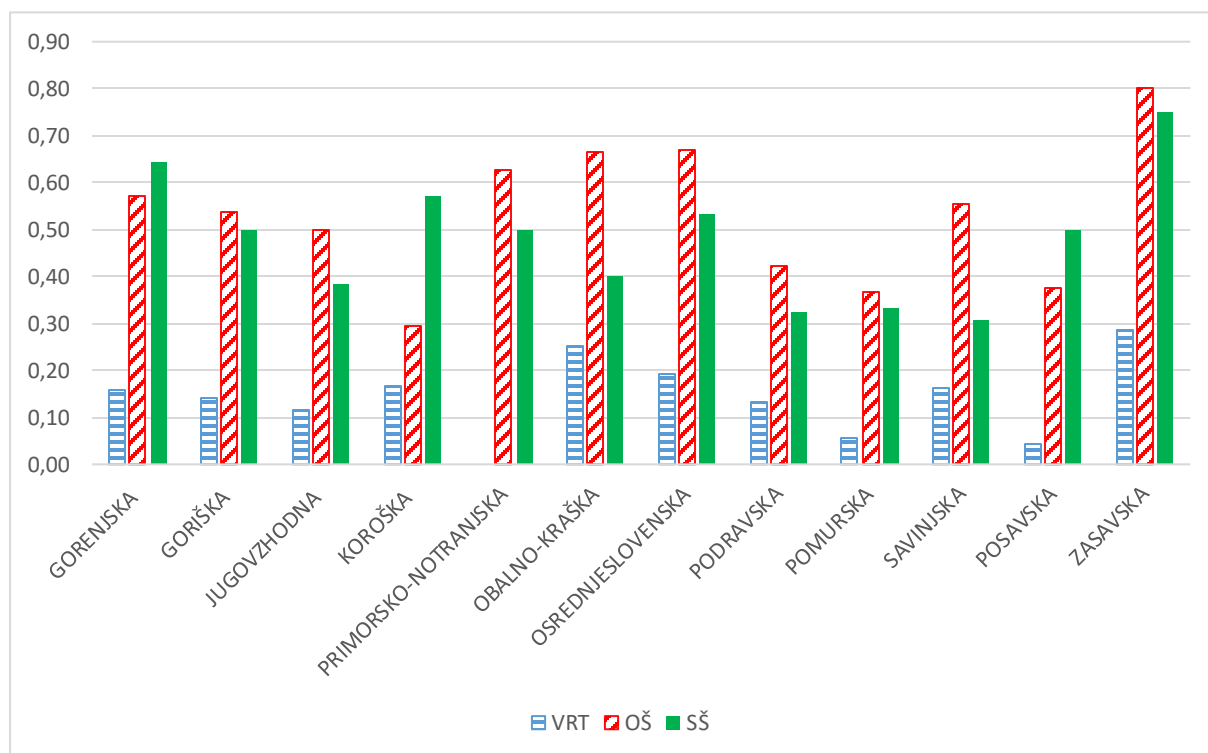
Delež različnih zavezancev, glede na število vseh prijavnih zadev, je bil v letu 2023 za eno odstotno točko (55 %) manjši kot v letu 2022.

Na podlagi podatkov iz javno dostopnih evidenc vzgojno-izobraževalnih zavodov na spletnih straneh resornega ministrstva so se pobude v letu 2022 tako nanašale na 60 oz. skoraj 15 % vseh vrtcev, 242 oz. 53 % osnovnih šol in 81 oz. 45 % srednjih šol v državi. Ob tem ne gre spregledati dejstva, da se število istovrstnih zavodov iz leta v leto malo spreminja, in sicer običajno največ pri vrtcih zaradi ustanavljanja novih vrtcev oz. zaprtja obstoječih vrtcev ter občasno pri srednjih in osnovnih šolah zaradi reorganizacije posameznih zavodov (združevanje ali ločitev).

Tabela 5: Število različnih vrtcev, osnovnih in srednjih šol zoper katere so bile vodene prijavne zadeve po statističnih regijah

Statistična regija	VRT	OŠ	SŠ
GORENJSKA	6	20	9
GORIŠKA	4	15	5
JUGOVZHODNA	4	18	5
KOROŠKA	2	5	4
PRIMORSKO-NOTRANJSKA	0	10	2
OBALNO-KRAŠKA	5	16	4
OSREDNJESLOVENSKA	19	63	25
PODRAVSKA	9	33	10
POMURSKA	2	14	3
SAVINJSKA	6	31	8
POSAVSKA	1	9	3
ZASAVSKA	2	8	3
Skupaj	60	242	81

V spodnjem grafu je prikazano, zoper kolikšen delež navedenih vrst zavezancev v posamezni regiji so bile odprte prijavne zadeve v letu 2023.

Graf 4: Deleži prijavnih zadev za posamezne vrste zavezancev glede na celotno število istovrstnih zavezancev v posamezni statistični regiji v letu 2023

Iz grafa je razvidno, da je Inšpektorat v letu 2023 v prijavnih zadevah obravnaval manj kot polovico osnovnih šol v koroški, podravski, pomurski in posavski regiji, v preostalih delih Slovenije pa polovico ali več, v zasavski regiji pa celo več kot tri četrtine.

Na področju vrtcev je bilo v obravnavanih prijavnih zadev več kot petina vrtcev v obalno-kraški in zasavski regiji, medtem ko jih je bilo v preostalih regijah manj. Prijav zoper vrtce v primorsko notranjski regiji v letu 2023 ni bilo.

V prijavnih zadevah je bilo obravnavanih manj kot polovica srednjih šol v jugovzhodni, obalno-kraški, podravski, pomurski in savinjski regiji, v preostalih pa polovica ali več, v Zasavju celo tri četrtine.

Očitane nepravilnosti zoper zavezanca v posamezni pobudi se lahko nanašajo na več področij, zato je bilo ob obravnavi pobud obravnavanih skupno 1074 domnevnih nepravilnosti na različnih področjih, od katerih se jih je 868 nanašalo na področja v nadzorstveni pristojnosti šolske inšpekcije, 206 pa na domnevne nepravilnosti, ki ne sodijo v nadzorstveno pristojnost šolske inšpekcije, ampak v nadzorstveno pristojnost različnih drugih organov.

Tabela 6: Število očitanih nepravilnosti po področjih, ki so v nadzorstveni pristojnosti šolske inšpekcije v letu 2023 s primerjavo deleža posameznih področij med letoma 2023 in 2022

Področja domnevnih nepravilnosti	Št.	Delež [%] (l. 2023)	Delež [%] (l. 2022)
dokumentacija, evidence, listine	18	2,1	1,3
imenovanje in razreševanje vodstvenih delavcev	22	2,5	6,0
izpolnjevanje pogojev, izvajanje dejavnosti skladno s predpisi	29	3,3	8,8
izpolnjevanje standardov in normativov	27	3,1	3,4
izvajanje nalog ravnatelja	274	31,6	24,1
organizacija dela	111	12,8	11,2
pravice in dolžnosti strokovnih delavcev (iz pristojnosti Inšpektorata)	91	10,5	8,3
pravice in dolžnosti udeležencev izobraževanja	177	20,4	17,6
preverjanje in ocenjevanje znanja	106	12,2	8,8
prispevki staršev in študentov VIŠ	9	1,0	0,8
sodelovanje staršev z zavodom in njihova pravočasna informiranost	1	0,1	0,4
vpis in izpis otrok in udeležencev izobraževanja	3	0,3	0,2
drugo: COVID-19*	0	0,0	9,0
	868	100	91*

*v letu 2022 se je 9 % domnevnih nepravilnosti nanašalo še na domnevne nepravilnosti v zvezi z epidemijo Covid-19, zato vsota deležev za leto 2022 v preglednici ni 100

Iz zgornje tabele je razvidno, da se je skupaj več kot polovica v pobudah navedenih domnevnih nepravilnosti iz nadzorstvene pristojnosti šolske inšpekcije nanašalo na domnevne nepravilnosti pri izvajanju nalog ravnatelja (31,1 %) ter na zagotavljanje uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja (20,4 %).

Ker se je 799 od 868 domnevnih nepravilnosti iz pristojnosti šolske inšpekcije (več kot 92 %) nanašalo na vrtce (87 oz. 10,9 %), osnovne (516 oz. 64,6 %) in srednje (196 oz. 24,5 %) šole, je v spodnji tabeli predstavljen delež očitanih nepravilnosti po posameznih področjih znotraj posamezne vrste zavezancev.

Tabela 7: Analiza v pobudah očitanih domnevnih nepravilnosti znotraj vrtcev, osnovnih in srednjih šol

Področja domnevnih nepravilnosti	VRT delež (%)	OŠ delež (%)	SŠ delež (%)
dokumentacija, evidence, listine	1,1	1,4	3,1
imenovanje in razreševanje vodstvenih delavcev	4,6	2,9	1,0
izpolnjevanje pogojev, izvajanje dejavnosti skladno s predpisi	6,9	2,1	2,6
izpolnjevanje standardov in normativov	11,5	1,7	3,1
izvajanje nalog ravnatelja	31,0	32,2	30,6
organizacija dela	18,4	14,1	6,6
pravice in dolžnosti strokovnih delavcev (iz pristojnosti Inšpektorata)	11,5	9,1	13,8
pravice in dolžnosti udeležencev izobraževanja	14,9	21,7	18,9
preverjanje in ocenjevanje znanja		12,8	19,4
prispevki staršev in študentov VIŠ	/	1,6	0,5
sodelovanje staršev z zavodom in njihova pravočasna informiranost	/	0,2	0,0
vpis in izpis otrok in udeležencev izobraževanja	/	0,2	0,5
	100,0	100,0	100,0

Iz tabele izhaja, da pri vseh treh vrstah zavezancev iz navedb v prijavah v skorajda tretjinskem deležu izhajajo domnevne nepravilnosti na področju izvajanja nalog ravnatelja. V vrtcih temu področju sledijo domnevne nepravilnosti na področju organizacije dela (18 %) in uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja (15 %). V osnovnih šolah nekaj več kot petina v prijavah navedenih domnevnih nepravilnosti sodi na področje uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja. V srednjih šolah skorajda v enakem deležu, ki je blizu petine, iz prijav izhajajo domnevne nepravilnosti na področju preverjanja in ocenjevanja znanja ter uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja.

3.2.2 Inšpekcijski postopki

Na podlagi določbe 11. člena ZSoll se pri zavezancih opravljajo redni, izredni in ponovni nadzori. Redni nadzori se izvajajo na podlagi letnega programa dela, ki ga potrdi minister, in lahko zajemajo več ali zgolj eno področje, več ali eno vrsto zavezancev. Izredni nadzori se izvajajo na podlagi pobude ali drugače zaznane informacije o domnevnih nepravilnosti oz. kršitvah predpisov ali nadzorstvene pristojnosti Inšpektorata. Ponovni nadzori se izvajajo z namenom preverjanja realizacije naloženih ukrepov v predhodnih nadzorih. Praviloma je ponovni nadzor izveden v okviru postopka rednega oz. izrednega nadzora, če se izkaže za potrebno, pa se izvede tudi postopek izvršbe.

3.2.2.1 Redni nadzori

V letu 2023 je bilo izvedenih 29 od skupaj 200 načrtovanih rednih nadzorov, kar je 14,5 %, vsi v drugi polovici leta. Zaradi reorganizacije organov v sestavi novih ministrstev je bilo delo v prvi polovici leta usmerjeno v aktivnosti v zvezi z reorganizacijo organa ter v nove vrste aktivnosti in predlogov. Redni nadzori so bili izvedeni le v osnovnih šolah, in sicer v 29-ih od skupaj 70 načrtovanih za osnovne in glasbene šole. Tako je bila realizacija načrta v tem delu 41,14 %. Redni nadzori bili ciljno usmerjeni in izvedeni v smislu sistemske evalvacije.

Redni nadzori so bili izvedeni v osnovnih šolah v 9-ih regijah, in sicer: 8 v osrednjeslovenski, 5 v podravski, 4 v gorenjski, po 3 v jugovzhodni in savinjski, 2 v primorsko-kraški, ter po 1 v goriški, obalno-kraški, pomurski in zasavski regiji.

3.2.2.1.1 Področja nadzora

Pri vseh izvedenih rednih nadzorih v osnovnih šolah v letu 2023 je bilo pregledano področje spoštovanja posameznih določb ZOsn (32., 60.č, 60.d., 60.e, 60.f in 95. člena v povezavi s 4. členom Pravilnika o dokumentaciji v osnovni) in ZOFVI (48.,49.,61.,62.,63.,66. člen), ki se nanašajo na področje vzgojnega delovanja šole.

Navedene določbe sodijo na področje:

1. organizacije dela, ki med drugim vključuje predstavitev oz. publikacijo zavoda z vsebinami internih aktov na področju vzgojnega delovanja, samo vsebino internih aktov in izvajanje pristojnih nalog organov zavoda;
2. pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja, kamor med drugim uvrščamo vzgojno delovanje pri medvrstniškem nasilju in drugih kršitvah, zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, odločanje o pravicah in dolžnostih, statusih in drugih pravicah (nagrade, pohvale...),
3. pravic in dolžnosti strokovnih delavcev, kamor sodijo naloge razrednika, svetovalne službe...,
4. dokumentacije, evidenc in listin, kar vključuje vodenje prepisane dokumentacije in evidenc, ki se nanašajo na vzgojno delovanje (npr. mapa vzgojnih opominov, zapisniki sej organov, ki odločajo o vzgojnih ukrepih...,
5. izvajanje nalog ravnatelja v zvezi z vzgojnim delovanjem, kar med drugim vključuje pripravo in objavo hišnega reda, priprave predlogov sprememb in ustrezno vodenje postopkov sprejema sprememb internih aktov na področju vzgojnega delovanja, skrb za zakonitost dela organov itd.

Pregledana je bila v 60. d in 60.e členu ZOsn predpisana vsebina vzgojnih aktov (vzgojni načrt in pravila šolskega reda), pri čemer je bila pozornost usmerjena predvsem v preverjanje določitve vrste vzgojnih ukrepov ter ustrezno določene vzgojne ukrepe za posamezne kršitve pravil, s katerimi se glede na določbo 2. odstavka 60.e člena ZOsn ne sme omejiti pravic učencev, ki so določene od 5. do 13. člena in od 50. do 57. člena ZOsn. Nadalje so bili pregledani primeri postopkov izrekanja vzgojnih opominov glede na posamezne faze, določene v 60.f členu ZOsn, ter obravnava vzgojne problematike z vidika izvajanja aktivnosti pristojnih organov (učiteljskega zbora, oddelčnega učiteljskega zbora, razrednika, ravnatelja), pri npr. sprejemanju internih aktov, odločanju o vzgojnih ukrepih, izvajanju dejanj v postopku izrekanja vzgojnih opominov, evalvaciji vzgojnega dela in pripravi ustreznih predpisanih poročil oz.

njihovih vsebin ter vodenje predpisane dokumentacije v zvezi s tem. Preverjeno je bilo tudi, ali so predpisani deli vsebin posameznih internih aktov s področja vzgojnega delovanja skladno z določbo 32. člena ZOsn dostopni na spletnih straneh šole in v prostorih šole.

3.2.2.1.2 Ugotovljene kršitve in ukrepi

Nepravilnosti so bile ugotovljene v vseh 29-ih osnovnih šolah. Skupaj je bilo ugotovljenih 286 kršitev, kar je v povprečju skoraj 10 na posamezno šolo.

Ugotovljene kršitve so se nanašale v večini na pomanjkljivo vsebino internih aktov (Vzgojnega načrta in Pravil šolskega reda), kot npr:

- v Vzgojnem načrtu niso določene vrste vzgojnih ukrepov ali druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade),
- v Pravilih šolskega reda za posamezno kršitev pravil niso določeni ukrepi, ki jih je določila šola, ampak je npr. za posamezno kršitev kot edini ukrep predviden izrek vzgojnega opomina ali pa le odstop v obravnavo pristojni inštituciji,
- v Pravilih šolskega reda so za posamezno kršitev pravil določeni ukrepi, s katerimi se omejujejo pravice učencev, določene od 5. do 13. in od 50. do 57. člena ZOsn (ukinitve pravic, povezanih s statusom športnika ali mladega umetnika; prepoved uživanja obrokov hrane; prepoved vožnje s šolskim avtobusom ...),
- določitev postopka izrekanja vzgojnega opomina v nasprotju z določbo 60.f člena ZOsn.

V postopku izrekanja vzgojnega opomina so bile ugotovljene naslednje pomanjkljivosti:

- razrednik po prejemu predloga za izrek vzgojnega opomina ni preveril, ali je učenec kršil dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi in akti šole, ter katere vzgojne dejavnosti in vzgojne ukrepe je za učenca šola predhodno že izvedla;
- razrednik pred izrekom vzgojnega opomina ni opravil razgovora z učencem in njegovimi starši sočasno oziroma ni opravil razgovora z učencem in strokovnim delavcem šole, ki bi zastopal interese učenca, če se starši niso udeležili pogovora;
- razrednik ni pripravil pisnega obrazloženega predloga za izrek vzgojnega opomina,
- vzgojni opomin ne izreče učiteljski zbor,
- šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, ni pripravila individualizirani vzgojni načrt, v katerem bi opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in vzgojne ukrepe, ki jih bo izvajala ali pa ima izdelane individualizirane vzgojne načrte, ki se ne razlikujejo glede na različne kršitve in različne učence.

Ob tem so bile ugotovljene tudi nepravilnosti pri vodenju dokumentacije o delu organov oziroma je bilo ugotovljeno, da ponekod na šolah ne delujejo vsi organi in ne opravljajo predpisanih nalog (npr. učiteljski zbor ne izreka vzgojnih opominov na sejah z zapisom sklepov na zapisnik, ne delujejo oddelčni učiteljski zbori, ravnatelji ne pripravijo poročila o uesničevanju vzgojnega načrta kot del letne samoevalvacije šole). V nekaj primerih je bilo ugotovljeno tudi, da šola ne vodi ali pa pomanjkljivo vodi dokumentacijo o delu oddelkov, npr. mapo vzgojnih opominov, ali ne vodi zabeležk o

Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo:

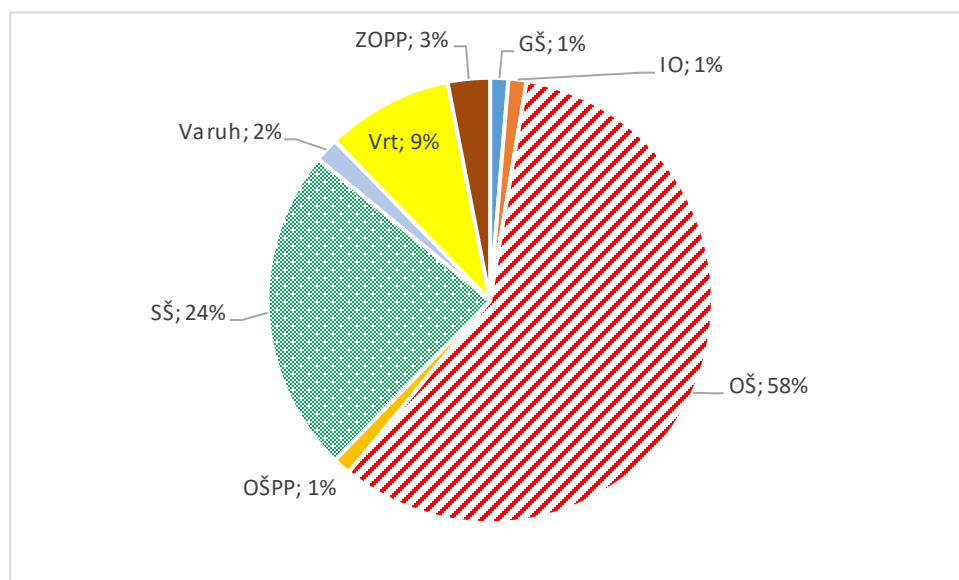
- izrečenih 163 opozoril po 33. členu ZIN (od 4 do 9 oziroma v povprečju med 5 in 6 na nadzor),
- podanih 58 predlogov (od 0 do 4 oziroma v povprečju 2 na nadzor) in
- izrečenih 6 opozoril po 53. členu ZP-1.

Število ukrepov se razlikuje od števila ugotovljenih kršitev, ker se lahko izreče en ukrep za odpravo več ugotovljenih kršitev.

3.2.2.2 Izredni nadzori

V letu 2023 je bilo na podlagi obravnavanih prijav uvedenih 228 izrednih inšpekcijskih postopkov.

Od vseh navedenih zadev se jih je več kot polovica (133 oz. 58%) nanašalo na osnovne, 54 oz. 24 % na srednje šole in 21 oz. dobrih 9 % na vrtce. Na vse ostale vrste zavezancev skupaj se je nanašalo slabih 9 % zadev (7 za ZOPP, 4 za varuhe predšolskih otrok, po 3 za GŠ, OŠPP in IO).

Graf 5: Deležev postopkov zoper posamezne vrste zavezancev

V 228 postopkov, uvedenih v letu 2023, je bilo vključenih 183 različnih zavezancev, od katerih jih je bilo 36 takšnih, zoper katere sta bila vodena 2 ali več postopkov. Med vrstami zavezancev z več postopki je bilo 21 osnovnih šol, 12 srednjih šol, 1 zavod za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami in ena organizacija za izobraževanje odraslih.

Ker je bilo več kot 91 % vseh inšpekcijskih postopkov, uvedenih v letu 2023, vodenih zoper osnovne šole, srednje šole in vrtce, za vse tri vrste zavezancev sledi predstavitev števila posameznih zavodov in njihov delež po posameznih statističnih regijah.

Tabela 8: Število vrtcev, osnovnih in srednjih šol zoper katere so bili vodeni inšpekcijski postopki po statističnih regijah

Statistična regija	VRT	OŠ	SŠ
GORENJSKA	3	13	6
GORIŠKA	3	5	2
JUGOVZHODNA	1	7	4
KOROŠKA	0	1	1
PRIMORSKO-NOTRANJSKA	0	4	0
OBALNO-KRAŠKA	3	5	3
OSREDNJESLOVENSKA	2	31	14
PODRAVSKA	3	16	5
POMURSKA	1	1	1
SAVINJSKA	4	17	2
POSAVSKA	0	2	0
ZASAVSKA	0	3	2
Skupaj	20	105	40

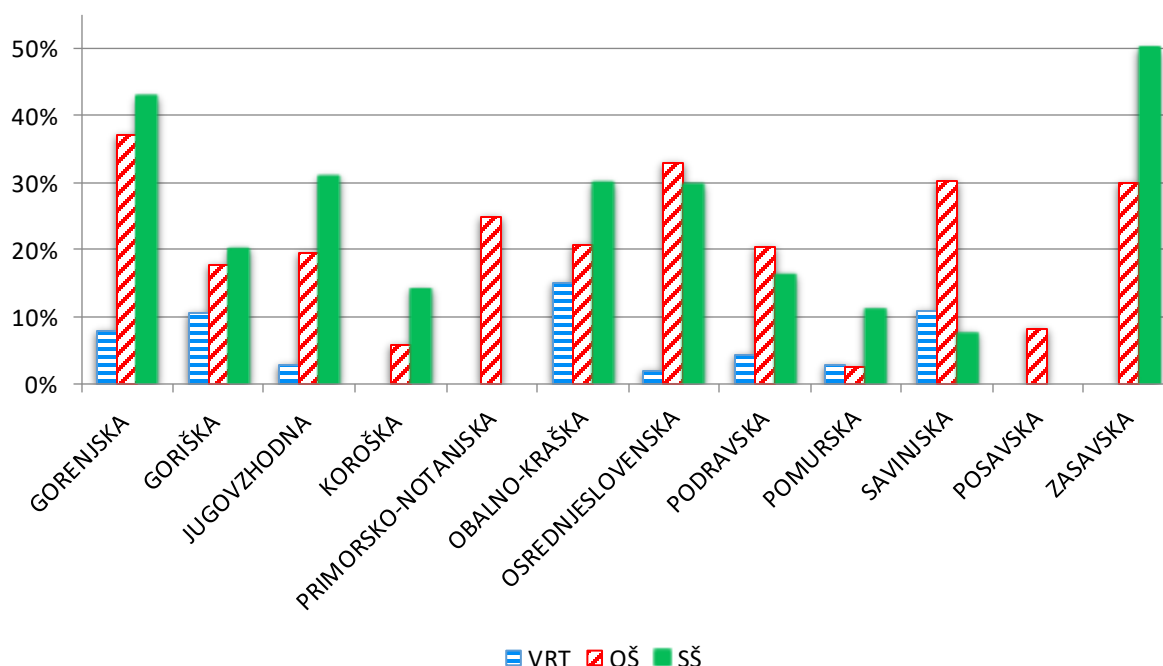
Iz tabele izhaja, da so bili osnovne šole predmet obravnave v vseh 12-ih regijah, srednje šole v 10-ih regijah (ne v posavski in primorsko-notranjski regiji) v vrtci pa le v 8-ih regijah (ne na Koroškem, v Posavju in Zasavju ter v primorsko-notranjski regiji). Vse tri vrste zavezancev so bile predmet obravnave v 8-ih regijah.

V spodnjem grafu je prikazano, zoper kolikšen delež navedenih vrst zavezancev v posamezni regiji so bili uvedeni inšpekcijski postopki v letu 2023 na podlagi pobud.

Iz grafa je razvidno, da je bilo v letu 2023 v treh regijah v obravnavi polovica le polovica srednjih šol v zasavski regiji in več kot 40 % srednjih šol v gorenjski regiji, več kot četrtina srednjih šol pa v jugovzhodni, v obalno-kraški in v osrednjeslovenski regiji, drugod pa petina ali manj.

Največ osnovnih šol je bilo predmet obravnave v gorenjski regiji (37 %) ter četrtina ali več še v primorsko-notranjski, zasavski, savinjski in osrednjeslovenski regiji.

Delež obravnavanih vrtcev je bil le v treh obravnavanih regija večji od ene desetine, in sicer v goriški, obalno-kraški in savinjski regiji, v preostalih petih pa manj.

Graf 6: Deleži inšpekcijskih postopkov za navedene vrste zavezancev glede na celotno število istovrstnih zavezancev v posamezni statistični regiji v letu 2023

3.2.2.2.1 Ugotovljene kršitve

V letu 2023 je bilo v 123 inšpekcijskih postopkih ugotovljenih skupaj 349 kršitev predpisov iz nadzorstvene pristojnosti šolske inšpekcije na različnih področjih tako znotraj posamezne vrste zavoda kot med posameznimi vrstami zavoda.

Tabela 9: Ugotovljene kršitve po področjih, ki so v nadzorstveni pristojnosti šolske inšpekcije

Področja ugotovljenih kršitev	Število	Delež (%)
dokumentacija, evidence, listine	23	6,6
imenovanje in razreševanje vodstvenih delavcev	6	1,7
izpolnjevanje pogojev, izvajanje dejavnosti skladno s predpisi	18	5,2
izpolnjevanje standardov in normativov	39	11,2
izvajanje nalog ravnatelja	17	4,9
organizacija dela	84	24,1
pravice in dolžnosti strokovnih delavcev (iz pristojnosti Inšpektorata)	9	2,6
pravice in dolžnosti udeležencev izobraževanja	84	24,1

preverjanje in ocenjevanje znanja	65	18,6
prispevki staršev in študentov VIŠ	4	1,1
sodelovanje staršev z zavodom in njihova pravočasna informiranost	0	0,0
vpis in izpis otrok in udeležencev izobraževanja	0	0,0
	349	100

Skoraj polovica vseh ugotovljenih nepravilnosti se nanaša na uresničevanje pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja ter na organizacijo dela. V okviru uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja se ugotovljene nepravilnosti najpogosteje navezujejo na zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, vzgojnega delovanja ter uresničevanje pravic otrok s posebnimi potrebami. V okviru organizacije dela pa so najpogostejše nepravilnosti vezane na nepravilnosti v vsebini internih aktov šole, večinoma v povezavi z vzgojnim delovanjem šole ali pa z vidika organizacije in dela sveta zavoda.

Več kot 93 % ugotovljenih kršitev je bilo ugotovljenih pri nadzorih v osnovnih in srednjih šolah ter v vrtcih, in sicer:

- 239 oziroma 65,5 % v 81-ih nadzorih v osnovnih šolah,
- 58 oziroma 16,6 % v 23-ih nadzorih v srednjih šolah in
- 38 oziroma 10,9 % v 10-ih nadzorih v vrtcih.

V osnovnih šolah je bilo v več kot 88 % postopkov ugotovljenih od 1 do 5 kršitev, v preostalih pa od 6 do največ 13.

Skoraj tretjina kršitev se je nanašala na organizacijo dela predvsem zaradi pomanjkljive ali neustrezne vsebine internih aktov za področje vzgojnega delovanja (npr. Vzgojni načrt ne vsebuje vrst vzgojnih ukrepov; šola je določila vzgojne ukrepe, s katerimi se omejuje pravice učencev, določene od 5. do 13. člena in od 50. do 57. člena ZOsn), ter zaradi pomanjkljivosti pri organizaciji in delu organov šole v okviru njihovih pristojnosti.

Več kot četrtnina ugotovljenih nepravilnosti v osnovnih šolah se je nanašala na področje uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja pri vzgojnem delovanju tako pri medvrstniškem nasilju kot pri drugih kršitvah ter pri zagotavljanju pravic učencem s posebnimi potrebami.

V srednjih šolah je bilo v skoraj 87 % postopkov ugotovljenih od 1 do 5 kršitev, v preostalih pa od 6 do največ 10. Več kot polovica ugotovljenih kršitev je sodila na področje preverjanja in ocenjevanja znanja dijakov tako pri načrtovanju ocenjevanja in s tem povezanimi dokumenti šole (šolska pravila ocenjevanja znanja, načrt ocenjevanja), kot pri njegovem izvajanju med letom ter pri izvajanju izpitov. Dobra petina ugotovljenih kršitev v srednjih šolah je sodila na področje uresničevanja pravic in dolžnosti udeležencev izobraževanja (odločanje o pravicah in dolžnostih, zagotavljanje varnega in spodbudnega okolja in pri vzgojnem delovanju).

V vrtcih je bilo v 80 % postopkov ugotovljenih od 1 do 4 kršitev, v preostalih pa od 8 do največ 10. Skoraj 90 % ugotovljenih kršitev je bilo s področja spoštovanja normativov in minimalnih tehničnih pogojev za prostor in opremo vrtca glede zagotavljanja ustreznega prostora in opreme. Tako so najpogostejše ugotovljene nepravilnosti v zvezi z:

- vrati (npr. avtomatska zapirala, zaščita za prste in ustrezno nameščene kljuke),
- ograjo igrišča (npr. višina),
- okni (npr. zaščita pred razbitjem, zasenčenje).

3.2.2.2 Izvedenci

V inšpekcijskih zadevah je bilo v letu 2023 odrejeno dokazovanje z izvedencem 7-krat, in sicer so izvedenci presojali:

- ustreznost pisnega ocenjevanja znanja pri predmetu angleščina v 8. in 9. razredu glede na učni načrt;
- ustreznost ocenjevanja pri biologiji v 2. letniku gimnazije glede na učni načrt;
- ustreznost ocenjevanja pri slovenščini v 8. razredu glede na učni načrt;

- ustreznost ocenjevanja pri slovenščini v 7. razredu glede na učni načrt;
- ustreznost ocenjevanja pri angleščini v 5. in 6. razredu glede na učni načrt;
- ustreznost pisnega ocenjevanja znanja pri predmetu matematika v 9. razredu glede na učni načrt;
- ustreznost sestave pisnih ocenjevanj znanja učenca z odločbo o usmeritvi v 8. razredu pri več predmetih (biologija, geografija, slovenščina, angleščina) glede na potrebne prilagoditve, določene za učenca.

Izvedenci so razen pri ocenjevanju biologije v 2. letniku gimnazije in pri ocenjevanju slovenščine v 8. razredu ugotovili posamezne strokovne nepravilnosti, na podlagi katerih so bili izrečeni ukrepi v okviru pristojnosti šolske inšpekcije.

3.2.2.2.3 Ukrepi inšpektorjev

V letu 2023 so inšpektorji zaradi predhodno predstavljenih ugotovljenih kršitev predpisov iz nadzorstvene pristojnosti šolske inšpekcije izrekli skupno 195 ukrepov, in sicer:

- 103 opozorila po 33. člen ZIN,
- 50 predlogov na podlagi 9. točke 14.b člena ZSoll,
- 11 opozoril po 53. členu ZP-1,
- 9 seznanitev ustanovitelja z ugotovljenimi kršitvami in s potrebnimi ukrepi za njihovo odpravo na podlagi 8. točke 14.b člena ZSoll,
- 8 odločb za razveljavitev ocen na podlagi 15. in 1. točke 1. določila 14.a člena ZSoll;
- 3 odločbe za odpravo nepravilnosti na podlagi 14. člena ZSoll,
- 3 predloge pristojnemu organu za razveljavitev aktov organov vrtca oziroma šole, ki so v nasprotju z zakoni, drugimi predpisi ali splošnimi akti na podlagi 6. točke 14.b člena ZSoll,
- 2 predloga ravnatelju za uvedbo disciplinskega postopka zoper delavca na podlagi 1. točke 14.b člena ZSoll,
- 2 predloga za razrešitev ravnatelja na podlagi 4. točka 14.b člena ZSoll,
- 2 predloga ravnatelju za uvedbo disciplinskega postopka zoper delavca na podlagi 1. točke 14.b člena ZSoll,
- 1 odločba za prepoved uporabe nepotrjenih učbenikov,
- 1 predlog pristojnemu organu za strokovno spremljanje področja šolske prehrane na podlagi 20. člena ZŠolPre-1.

Število ukrepov je manjše od števila ugotovljenih kršitev, ker se lahko izreče en ukrep za odpravo več ugotovljenih kršitev ali pa je zavezanec sam odpravi kršitev pred izrekom ukrepa tekom postopka.

3.2.3 Prekrškovni postopki

3.2.3.1 Realizacija

V letu 2023 je bilo na področju šolstva odprtih 230 prekrškovnih zadev, kar je več od načrtovanih 150. Od tega je bilo 224 zadev odprtih na podlagi prejetih predlogov predlagateljev (šol ali drugih pristojnih organov), in sicer:

- 206 zaradi neobiskovanja pouka šoloobveznih otrok;
- 14 zaradi nevpisa otrok v 1. razred;
- 3 zaradi neizvrševanja odločb o usmeritvi s strani zakonitih zastopnikov;
- 1 drugo.

6 prekrškovnih postopkov je bilo uvedenih na podlagi inšpekcijskega nadzora oz. neposredne zaznave prekrška s strani uradne osebe, in sicer:

- 2 zaradi ne vključitve otroka s posebnimi potrebami v skladu z odločbo o usmeritvi s strani zavoda;
- 1 zaradi neizvajanja vzgojno-izobraževalnega dela po letnem delovnem načrtu;
- 1 zaradi neizdelave individualizirani program v roku 30 dni po vključitvi otroka s posebnimi potrebami;
- 1 zaradi neposredovanja pisnega pojasnila, dokumentacije in izjave v zvezi s predmetom nadzora na zahtevo inšpektorja in v roku, ki ga določi inšpektor;
- 1 zaradi neposredovanja dokazov in drugih, tudi osebnih podatkov, najkasneje v treh dneh od prejema zahteve inšpektorja.

3.2.3.2 Ugotovljeni prekrški in prekrškovni ukrepi

V 80 prekrškovnih zadevah iz preteklega in tekočega poročevalskega obdobja je bilo po ugotovitvenem postopku na podlagi 51. člena ZP-1 odločeno, da ne bo izdana odločba o prekršku oz. vložen obdolžilni predlog, in sicer, ker:

- je iz zbranih dejstev in dokazov izhajalo, da dejanje ni prekršek (57);
- je šlo za prekršek neznatnega pomena, posebne okoliščine, nizko stopnja odgovornosti ali pa storilčeve osebne okoliščine, ki kažejo, da postopek ne bi bil smotrn (15);
- ni bilo dokazano, da je prekršek storil domnevni kršitelj (8).

V vseh vodenih prekrškovnih postopkih iz tekočega in preteklega obdobja je bilo v letu 2023 izdanih 649 upravnih aktov in drugih dokumentov (obvestila, sklepi, odločbe, poizvedbe...).

V letu 2023 so bile je bilo ob ugotovljenih kršitvah šolske zakonodaje oz. zakonodaje v nadzorstveni pristojnosti šolske inšpekcije, ki so opredeljene kot prekršek, izrečenih 121 ukrepov, in sicer so bile kršiteljem izdane 103 odločbe z izrečenimi sankcijami (36 z globami in 67 z opomini), v 18-ih primerih pa so bila izrečena opozorila po 53. členu ZP-1.

Prekrškovni ukrepi so bili izrečeni zaradi ugotovljenih prekrškov po različnih določbah štirih zakonskih predpisov.

Na podlagi Zakona o osnovni šoli je bilo izdanih skupaj 35 odločb z izrečeno globo, 61 odločb z izrečenim opominom in izrečenih 12 opozoril po 53. členu ZP-1. Ugotovljeni so bili prekrški po:

- 2. alineji 1. odstavka 101. člena ZOsn, ker šola ni izvajala vzgojno-izobraževalnega dela po letnem delovnem načrtu (31. člen ZOsn) in vzgojnem načrtu (60.d člen ZOsn), za kar je bila izdana ena odločba z izrekom opomina ter izrečenih 7 opozoril po 53. členu ZP-1;
- 3. alineji 1. odstavka 101. člena ZOsn, ker šola ni izvajala vzgojno-izobraževalnega dela za učence s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena ZOsn v skladu z odločbo o usmeritvi, za kar je bilo izrečeno eno opozorilo po 53. členu ZP-1;
- 6. alineji 1. odstavka 101. člena ZOsn, ker šola vodila vseh predpisanih zbirko podatkov skladno s 95. členom ZOsn, za kar so bila izrečena 4 opozorila po 53. členu ZP-1;

- 1. alineji 2. odstavka 102. člena ZOsn, ker starši niso vpisali otrok v osnovno šolo, kot je določeno s 45. členom ZOsn, za kar sta bili izdani 2 odločbi z izrečeno globo;
- 2. alineji 2. odstavka 102. člena ZOsn, ker je bil s strani staršev kršen 50. člen ZOsn v povezavi s 4. členom ZOsn, na podlagi česar mora učenec redno obiskovati pouk in druge dejavnosti obveznega programa osnovne šole oz. lahko manjka le iz opravičljivi razlogov, za kar je bilo izdanih 33 odločb z izrečeno globo in 60 odločb z izrečenim opominom.

Na podlagi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami so bile izdane 4 odločbe z izrekom opomina in izrečeni 2 opozorili po 53. členu ZP-1 zaradi ugotovljenih prekrškov po:

- 1. odstavku 48. člena ZUOPP-1, ker starši niso vključili otroka s posebnimi potrebami v vrtec, šolo ali zavod, kot določa 1. odstavek 34. člena ZUOPP-1, za kar so bile izdane 3 odločbe z izrečenim opominom;
- 2. odstavku 48. člena ZUOPP-1, ker zavod ni vključil otroka s posebnimi potrebami v skladu z odločbo o usmeritvi, kot 2. odstavek 34. člena ZUOPP-1, za kar je bila izdana 1 odločba z izrekom opomina in izrečeni 2 opozorili po 53. členu ZP-1.

Na podlagi Zakona o šolski prehrani sta bili zaradi ugotovljenih prekrškov po 3. alineji 1. odstavka in 3. alineji 3. odstavka 23. člena ZŠolPre-1 izrečeni 2 opozorili po 53. členu ZP-1.

Na podlagi Zakona o inšpekcijskem nadzoru je bila izdana 1 odločba z izrečeno globo, 2 odločbi z izrečenim opominom ter izrečeni 2 opozorili po 53. členu ZP-1 zaradi ugotovljenih prekrškov po:

- 1. alineji 1. odstavka 38. člena ZIN, ker pravna oz. odgovorna oseba pravne osebe ni posredovala dokazov in drugih, tudi osebnih podatkov najkasneje v treh dneh od prejema zahteve inšpektorja kot določa drugi odstavek 19. člena ZIN, za kar je bila izdana ena odločba z izrečeno globo;
- 5. alineji 1. odstavka 38. člena ZIN, ker pravna oz. odgovorna oseba pravne osebe na zahtevo inšpektorja in v roku, ki ga določi inšpektor, ni dala pisnega pojasnila, dokumentacije in izjave v zvezi s predmetom nadzora, kot določa 29. člen ZIN, za kar sta bili izdani 2 odločbi z izrečenim opominom;
- 6. alineji 1. odstavka 38. člena ZIN, ker pravna oz. odgovorna oseba pravne osebe nista spoštovali z določbo odrejenih ukrepov skladno z 32., 33., 34. ali 35. členom ZIN, za kar sta bili izrečeni 2 opozorili po 53. členu ZP-1.

Iz navedenega izhaja, da se je več kot tri četrtine prekrškovnih ukrepov nanašalo na sankcioniranje staršev, ki ne zagotavljajo, da bi njihov otrok redno obiskoval pouk in izpolnjeval svojo osnovnošolsko obveznost.

3.2.3.3 Sodno varstvo

Inšpektorat je v letu 2023 prejel 3 zahteve za sodno varstvo, ki so bile posredovane v obravnavo pristojnemu sodišču.

3.2.3.4 Izterjava glob

Zaradi neplačila izrečene globe in/ali stroškov prekrškovnega postopka je bilo v davčno izvršbo na pristojni finančni urad danih 196 predlogov.

3.2.3.5 Prekrškovni postopki zaradi neobiskovanja pouka

Tako kot v vsakem poročevalskem obdobju, je bil tudi v letu 2023 v prekrškovnih postopkih najpogostejše obravnavana problematika neobiskovanja pouka, ker je to še vedno področje, za katerega prejmemo največ predlogov predlagateljev za uvedbo prekrškovnih postopkov. Od uporabe novele ZOsn, od 1. 9. 2008, v kateri je neobiskovanje pouka opredeljeno kot kršitev 50. člena ZOsn in sankcionirano kot prekršek po drugem odstavku 2. alineje 102. člena ZOsn, je Inšpektorat ugotavljal navedene prekrške v **1327** postopkih zoper starše otrok.

Tabela 10: Obravnava neobiskovanja pouka v okviru ugotovljenih kršitev

leto	Število obravnavanih prekrškovnih zadev oz. kršitev	Št. prekrškovnih zadev v zvezi z neobiskovanjem pouka	Delež zadev v zvezi z neobiskovanjem pouka (%)
2008	48	27	56
2009	119	94	79
2010	136	92	68
2011	204	153	75
2012	121	74	61
2013	79	56	70
2014	112	58	52
2015	130	67	52
2016	162	77	42
2017	150	115	77
2018	102	76	76
2019	159	96	65
2020	99*	73	74*
2021	80*	56	60*
2022	128	116	91
2023	121	93	77
Skupaj	1950*	1327	68

*ne vključuje vseh ugotovljenih kršitev, ki so opredeljene kot prekršek (v letu 2020 je bilo skupaj 211, v letu 2021 pa 310 kršitev zaradi nespoštovanja ukrepov za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2, za katere so bile izrečene globe, opomini ali opozorila po 53. členu ZP-1)

Iz zgornje preglednice izhaja, da se je delež kršitev v zvezi z neobiskovanjem pouka v obdobju zadnjih dveh let višji od večletnega povprečja, kar je domnevno posledica ne vnitve nekaterih otrok k pouku v šolo po poteku šolanja na daljavo ali po poteku šolanja na domu, na koncu katerega učenci pri ocenjevanju znanja niso bili uspešni in niso nadaljevali šolanja v šoli, kot je predpisano.

3.2.4 Sklepne ugotovitve

Na podlagi ugotovljenih kršitev predpisov v povezavi s številom zavodov, ki so predmet inšpekcijskih postopkov, raznolikosti zavodov, raznovrstnosti pobud in števila le-teh v letu 2023, ocenjujemo, da se stanje zakonitosti poslovanja zavodov na področju vzgoje in izobraževanja bistveno ne spreminja.

V okviru izvedenih aktivnosti na področju šolstva tako izpostavljamo nekatera področja, za katera predlagamo, da se v prihodnje sistemsko naslavlja in ureja s strani vseh pristojnih deležnikov:

- potrebno je izboljšati komunikacijo med vsemi deležniki v okviru sistema vzgoje in izobraževanja;
- potrebno je na sistemski ravni zagotoviti ustrezno pridobivanje znanj strokovnih delavcev;
- potrebno je urediti posamezne normativne podlage (npr. pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja, itd.), ki so v nekaterih delih »ohlapne« in zato na izvedbeni ravni prihaja do različnih, tudi napačnih interpretacij.

Tudi zaradi vsega navedenega, tako na operativni kot tudi sistemski ravni, spreminjamo sistem nadzora v šolskem prostoru, saj je potrebno iz vidika kakovosti razumeti koncept sistemskih pregledov, ki omogočajo evalvacijo in regulacijo sistema nasploh.

Številka: 010-57/2022/6

Datum: 28. 6. 2024

dr. Simon Slokan
glavni inšpektor